Zadatak 1

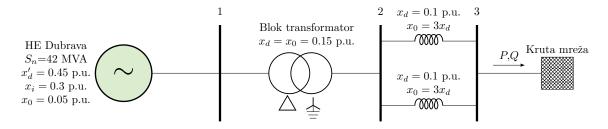
HE Dubrava sastoji se od dva identična agregata. Jedan agregat sastoji se od 48-polnog sinkronog generatora i nazivne snage 42 MVA. Ukupni moment tromosti jednog agregata iznosi $441~\rm tm^2$. Kolika je ekvivalentna konstanta tromosti HE Dubrava (oba agregata zajedno)? Koliko iznosi maksimalni dozvoljeni poremećaj kako bi početni RoCoF ($t=0^+$) bio $<\pm 2~\rm Hz/s$? Nakon koliko vremena HE Dubrava dostiže frekvenciju 49.2 Hz za maksimalni dozvoljeni poremećaj? U izračunu pretpostaviti da oba agregata rade s konstantnom mehaničkom snagom.

(5 bodova)

Zadatak 2

Jedan agregat u HE Dubrava (drugi nije u pogonu) spojen je na krutu mrežu preko blok-transformatora i dva paralelna voda te u poduzbuđenom režimu rada u mrežu predaje snagu P=0.9 p.u. pri $\cos\varphi=0.95$ kap. (Slika 1). Napon krute mreže iznosi $1\angle0^\circ$ p.u. Na jednom od dva paralelna voda nastaje izravni jednopolni kratki spoj u točki koja se nalazi na 75% duljine voda gledano od sabirnice 2. Nacrtati nadomjesnu shemu sustava sa slike 1 te odrediti izraz i skicirati krivulje za prijenos električne snage između generatora i krute mreže za slučajeve:

- a) prije nastanka kratkog spoja;
- b) tijekom kratkog spoja;
- c) nakon isključenja voda u kvaru.

Slika 1: Spoj HE Dubrava s krutom mrežom

(9 bodova)

Zadatak 3

Za sustav sa slike 1 odrediti kritični kut i kritično vrijeme uklanjanja kvara za izravni tropolni kratki spoj na sabirnici 3. Podaci za izračun konstante tromosti jednog agregata nalaze se u Zadatku 1. Generator u naduzbuđenom režimu rada u mrežu predaje snagu P=0.5 p.u. pri $\cos\varphi=0.95$ ind. Napon krute mreže iznosi $1\angle 0^\circ$ p.u. Nacrtati nadomjesnu shemu sustava te odrediti izraz i skicirati krivulje za prijenos snage između generatora i krute mreže za slučajeve:

- a) prije nastanka kratkog spoja;
- b) tijekom kratkog spoja;
- c) nakon isključenja kvara.

(6 bodova)

Zadatak 4

Nacrtajte blok dijagram dinamičkog sustava opisanog jednadžbama (1)–(2), gdje su H, f_n , P_m i C konstante, a δ i ω varijable stanja.

$$\frac{d\delta}{dt} = 2\pi f_n(\omega - 1) \tag{1}$$

$$\frac{d\delta}{dt} = 2\pi f_n(\omega - 1)$$

$$2H\frac{d\omega}{dt} = P_m - C\sin\delta$$
(1)

(2 boda)

Zadatak 5

Kakve vrste kutne nestabilnosti pri malim poremećajima postoje s obzirom na oscilatornost? Skicirajte te promjene kuta opterećenja u vremenu. (2 boda)

Zadatak 6

Nacrtajte karakteristiku snaga-kut za slučaj dugog otklanjanja kvara (nestabilno stanje) i slučaj kratkog otklanjanja kvara (nestabilno stanje). Označite površine ubrzavanja i usporavanja generatora. O čemu ovisi stabilnost odziva? (2 boda)

Zadatak 7

Što su FACTS uređaji? Prikažite osnovnu podjelu FACTS uređaja. Objasnite osnovnu ideju serijske kapacitivne kompenzacije i nabrojite neke FACTS uređaje za takvu vrstu kompenzacije. (2 boda)

Zadatak 8

Što je osnovni građevni element Wide Area Monitoring sustava? Koja je uloga GPS-a u WAMS-u? (1 bod)

Zadatak 9

Objasnite princip rada transformatora s poprečnom regulacijom kuta (*Phase shifting transformer*). (1 bod)

21 2019. 12020

1. ZADATAK

2 identicina agregata

$$p=24$$

 $6n=42MVA$
 $J=441\cdot10^3$ kgm²-
 $1=441\cdot10^3$ kgm²-
 1

a)
$$E_{K} = \frac{J(2\pi + \frac{1}{p})^{2}}{2} = \frac{441.13(2\pi + \frac{50}{24})^{2}}{2} = 37,78Ws$$

C)
$$f(t_1) = 49,2412$$

 $8P = 6,048MVA$
 $t_1 = ?$

$$\frac{df}{dt} = 2 \frac{Hz}{s}$$

$$\Delta f(t_1) = 0.8Hz$$

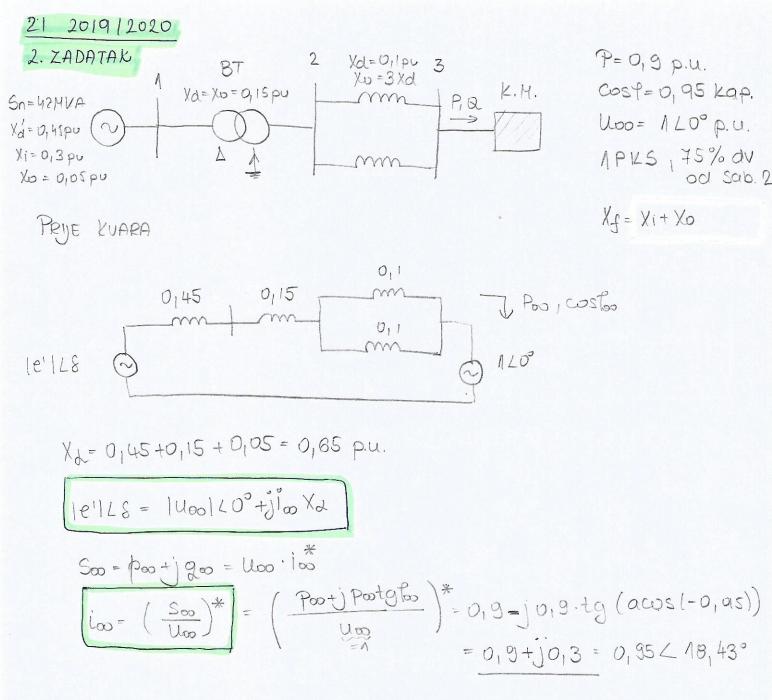
$$\Delta f = \frac{\partial f}{\partial t}$$

$$\Delta f(t_1) = \int \frac{\partial f}{\partial t} dt$$

$$0_1 = \int \frac{\partial f}{\partial t} dt$$

$$0_1 = \int \frac{\partial f}{\partial t} dt$$

$$t_1 = \frac{0_1 g}{\lambda} = 0_1 4 s$$

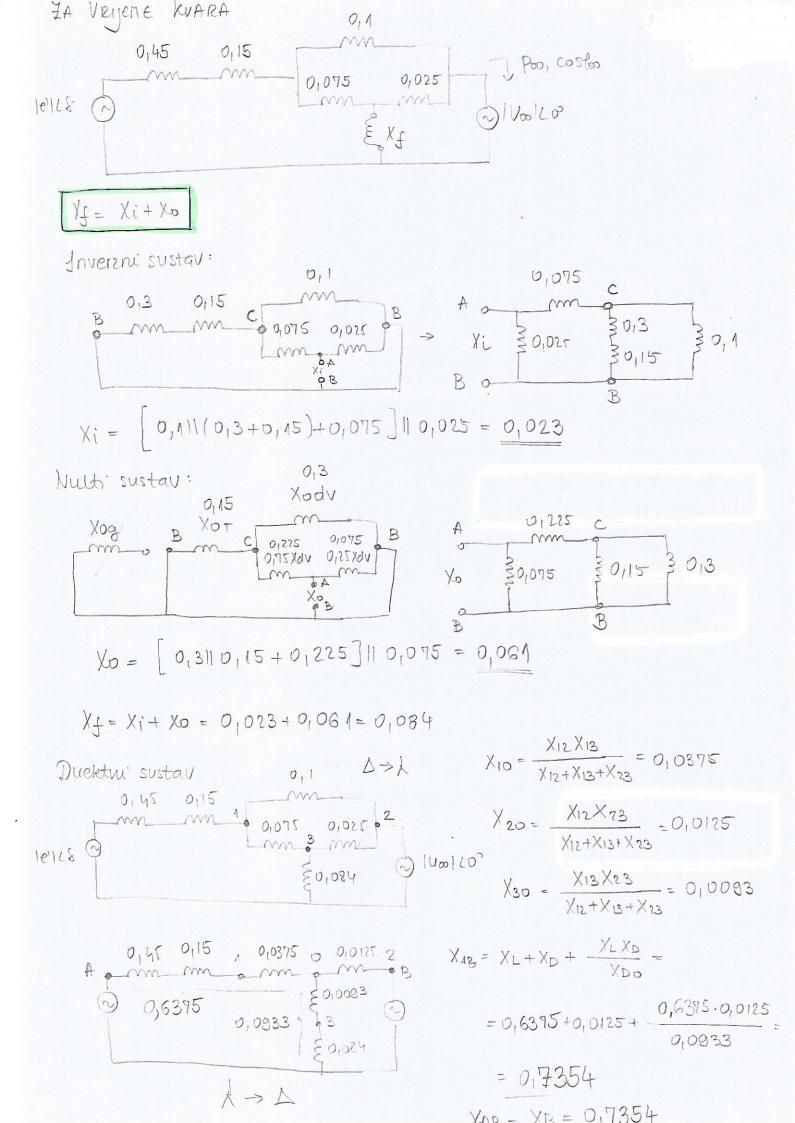
$$1e'12S = 100120^{\circ} + ji\omega X_{2} = 1 + 0.65290^{\circ} \cdot 0.952 + 18.43^{\circ} = 1 - 0.195 + j0.586 = 0.805 + j0.586 = 0.996236.05^{\circ}$$

$$= 0.996236.05^{\circ}$$

$$= 0.996236.05^{\circ}$$

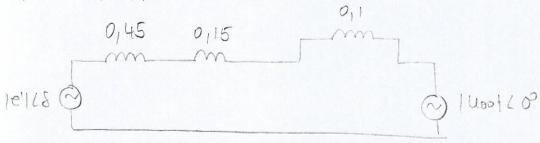
$$Pe = \frac{1e'[1u\omega]}{Xd} \sin \delta = \frac{0.996.1}{0.65} \sin \delta = 1.532 \sin \delta$$

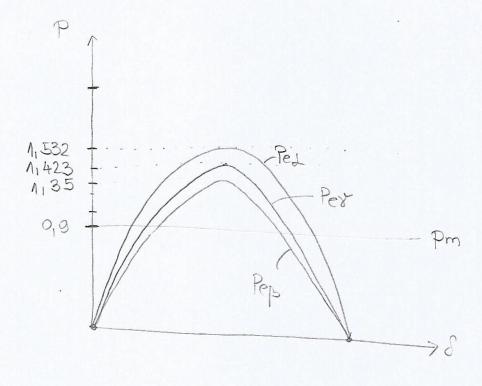
$$Pm = 1.532 \sin (36.05°) = 0.9$$

$$P_{e}^{B} = \frac{1e'11u\varpi1}{X_{B}} 8in8 = \frac{0.996 \cdot 1}{0.7354} 8in8 = 1.358in8$$

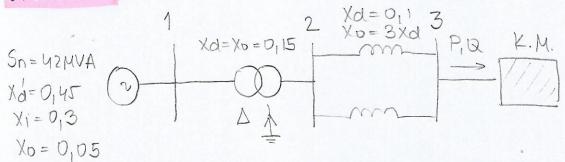

Pm=0,9
Pe=1,5328in8
Pe=1,4238in8
Pe=1,4238in8

21 2019. / 2020.

3. ZADATAK

- odrediti kr. kut i kr. vrijeme uklanjanja kvara
- 3PKS na sabirmici 3
- naduzbuđeni režim rada

$$P = 24$$

$$Sn = 42MVA$$

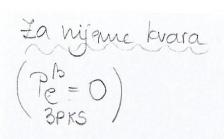
$$J = 441 \cdot 10^{3} \text{ kgm}^{2}$$

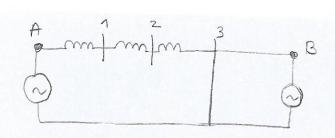
$$H = \frac{J(2\pi \frac{f}{P})^{2}}{2Sn} = \frac{441 \cdot 10^{3} (2\pi \frac{50}{24})^{2}}{2 \cdot 42M}$$

$$H = 0.9S$$

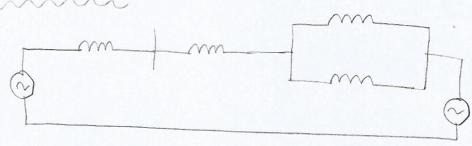
$$i_{00} = \left(\frac{S}{V_{00}}\right)^* \cdot \left(\frac{P_{00} + P_{00} + g_{00}}{N_{L0}}\right)^* = 0,5 - j_{0,1} \cdot t_{g}(acoslo_{1}qs_{1})$$

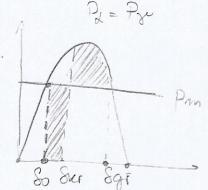
$$= 0,526 \ Z - 18,16^{\circ}$$

$$\cos 8 \text{ler} = \cos 8 \text{ Gyr} + \frac{\text{Pm}(8 \text{ Gyr} - 80)}{1177} = \cos (2,856) + \frac{0,5(2,856 - 0.1285)}{1.77}$$

$$\sqrt{\frac{4.019(118-0.285)}{211.50.0.5}} = 0.1865 = 186 \text{ ms}$$

21 2019./2020.

4. 2ADATAK

Hifn, Pm, C konstante 8, w vanjable stauja

$$\frac{ds}{dt} = 2\pi i f_n(\omega - 1)$$

$$2H \frac{d\omega}{dt} = P_m - C \sin \delta$$

$$\frac{dS}{dt} = 2\pi f n (w-n)$$

$$\frac{dw}{dt} = \frac{1}{2H} (Pm - C sin S)$$

